

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"א 15-11-36754 פרחיה נ' מדינת ישראל

בפני כב' השופט יורם ברוזה, סגן הנשיא

תובע יבגני פרחיה - בעצמו

נגד

נתבעת מדינת ישראל
ע"י עו"ד מירן ספר (פמ"ד אזרחי)

פסק דין

1. בפני תביעה לתשלום פיצוי בסך 100,500 ₪ שהגיש התובע, פרחיה יבגני (להלן: "התובע") כנגד מדינת ישראל – משטרת ישראל (להלן: "משטרת ישראל" או "המשטרה") וזאת בגין התנהלותה וטיפולתה בתלונה שהגיש על הכשלת עיקול.

השתלשלות העניינים

2. תחילתו של הליך זה הינו בתביעה אזרחית (במסגרת ת"א 12-10-6719) שהגישו התובע ואימו כנגד אולג וסילייב (להלן: "אולג"), אינה וסילייב וחברת א.מ. אופטימדיק בע"מ. במסגרת תביעה זו הוגשה בקשה להטלת עיקולים זמניים.

ביום 25.12.12 ניתן על ידי כב' הרשם הבכיר (כתוארו דאז) משה הולצמן צו עיקול זמני, אשר כלל עיקול ברישום על ציוד, למעט מלאי מכירה עסקי, שברשות חברת אופטימדיק בע"מ בחנות אשר הייתה ממוקמת בשד' יצחק רגר 11 באר שבע (להלן: "חנות באר שבע") וכן בחנות שממוקמת ברחוב חן 33 ערד (להלן: "חנות ערד"); (ראה נספח א' לתיק מוצגי התובע).

ביום 15.1.13 בוצע צו העיקול בחנות בבאר שבע וביום 21.1.13 בחנות בערד (ראה נספח ב' לתיק מוצגי התובע)

3. לטענת התובע, בסוף חודש מאי 2014 הבחין כי החנות בבאר שבע סגורה וכי כל הסחורה אשר הייתה בה נעלמה. ביום 11.6.14, ניגש התובע ניגש למשטרת ישראל והגיש תלונה כנגד אולג בגין הכשלת עיקול, עבירה לפי סעיף 264 לחוק העונשין – התשל"ז, 1977 (להלן: "חוק העונשין"); (נספח ד' לכתב התביעה וכן עמ' 89 לתיק מוצגי התובע).

4. עוד באותו היום מתקבלת החלטה, על ידי קצין החקירות, רפ"ק יצחק בלבן, ולפיה יש לסגור את התיק מחוסר עניין לציבור, שכן "קיים סעד אזרחי בנושא" (ראה תרשומת בכתב יד של מר בלבן על גבי נספח ד' לתצהירו), התובע הגיש על כך ערר אשר התקבל והתיק נפתח מחדש.

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"א 15-11-36754 פרחיה נ' מדינת ישראל

5. ביום 6.11.14 נחקר אולג תחת אזהרה במשטרה, במהלך החקירה אישר אולג כי הוא מכר את הציוד למרות קיומו של צו העיקול, אולם גם אז נסגר התיק בעילה של חוסר עניין לציבור וזאת על ידי עו"ד אלי מימוני (תובע משטרתי).

6. במקביל לחקירה זו, ולאור טענתו של אולג ולפיה התובע מחק חומר ממחשב, הוזמן התובע לחקירה ונחקר בחשד לעבירה של מחיקה או שינוי חומרי מחשב וזאת בניגוד לחוק המחשבים, התשנ"ה - 1995 (להלן: "חוק המחשבים") גם התיק כנגד התובע נסגר בעילה של חוסר עניין לציבור. התובע אינו מקבל את עילת סגירה זו, ומגיש עתירה לבית המשפט הגבוה לצדק (בג"צ 4986/16 יבגני פרחיה נ' משטרת ישראל) בכדי שעילת הסגירה כנגדו תשתנה ל"חוסר אשמה פלילית".

בהודעה מיום 15.9.16 שניתנה על ידי פרקליטות המדינה נמסר כי ההחלטה בעניינו של התובע ניתנה בחוסר סמכות, שכן אין לתובע משטרתי סמכות להחליט על סגירת תיק בכל הקשור לעבירות לפי חוק המחשבים (עמ' 251 לתיק מוצגי התובע). משכך, ביום 20.9.16, התקבלה החלטה בפרקליטות מחוז דרום להורות על סגירת התיק כנגד התובע בעילה של חוסר אשמה פלילית, ועל כן העתירה לבית המשפט העליון נמחקה. בהסכמת המדינה שולמו לתובע הוצאות בגין ההליכים בבית המשפט העליון (עמ' 253 לתיק מוצגי התובע).

7. עוד יצוין כי כפי שעולה מהתיק, התובע נקט בהליכי גביה כנגד אולג אשר הוכרז כמוגבל באמצעים במסגרת פש"ר 15-07-53322, אם כי לאור בקשות של נושים ביום 11.7.19 בוטלו ההליכים בתיק (כפי שפורסם במאגרי המשפטיים, וכפי שהתובע אישר בחקירתו בבית המשפט, עמ' 15, שורות 1-7). התובע הודיע ביום 29.1.20 כי מהמנהל המיוחד נמסר לו שקיים בתיק דיבידנד של 25,000 ₪ אשר יחולק בין הנושים (לא ברור מה חלקו של התובע בדיבידנד).

טענות הצדדים:

8. התובע פירט את טענותיו באריכות על פני דפים רבים, ראשית כתב תביעה ארוך ומפורט, לאחר מכן תצהיר עדות אשר כולל בתוכו חזרה על כתב התביעה וכן טיעון משפטי ארוך (למרות שתצהיר אמור להיות על העובדות בלבד) ולבסוף בסיכומיו ולכך צורף תיק מוצגים עב כרס שכולל את נספחי כתבי הטענות.

9. בקליפת אגוז טוען התובע כי התנהלות המשטרה הינה ביזוי של צווים שיפוטיים, כי המשטרה התעמרה בו בעצם חקירתו ללא כל בסיס וטרטרה אותו במשך זמן רב. כמו כן, מפנה התובע לכך שהמשטרה הגישה, לטענתו, תצהירים כוזבים בהליכים אחרים שנוגעים לעניין כמו גם בתגובות למבקר המדינה.

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"א 15-11-36754 פרחיה נ' מדינת ישראל

א. התובע מפנה לכך שהנתבעת נמנעה מלהביא עדים מהותיים, ובכללם עו"ד יפרח, עו"ד מימוני ורס"ר אזרד, והסתפקה רק בעדותו של רפ"ק בלבן אשר העיד כי כל חלקו היה בהחלטה לסגור את התיק ביום הגשת התלונה, וכי החקירה ויתר ההחלטות לא התקבלו על דעתו או על ידו.

ב. התובע מפנה לכך שגם כאשר הוא ביקש לזמן עדים אלו מטעמו, המדינה התנגדה לכך.
ג. לטענת התובע המדינה הינה רשות מנהלית, המחויבת לפעול על פי כל דין. לטענתו היא פעלה בניגוד לדין כאשר החליטה שלא לפתוח בחקירה (ביום הגשת התלונה) וגם ביתר ההחלטות שהתקבלו לאחר קבלת הערר. לשיטתו, כאשר המדינה טוענת לסבירות ההחלטות עליה להוכיח זאת.

ד. התובע טוען כי בנסיבות תיק זה המדינה הייתה חייבת להגיש כתב אישום, וזאת בהתאם לנהלי המשטרה ולהחלטות שונות שניתנו על ידי בית המשפט העליון בשבתו כבג"צ.
ה. התובע מפנה לכך שרפ"ק בלבן העיד כי לא הייתה נהירה לו מהות העבירה המיוחסת לאולג ועל כן קיבל את ההחלטה.

10. באשר לנזקים הכלולים בכתב התביעה, טוען התובע כי יש מקום להורות על היפוך הנטל, כפי שנעשה כלפי מוסדות רפואיים בתביעות רשלנות רפואית בכל הקשור לאובדן סיכויי החלמה. לטענתו המשטרה הייתה צריכה לחקור ולהעמיד את אולג לדין, ואז במסגרת העונש היה ביכולתו של בית המשפט (או במסגרת עסקת טיעון) לחייב את אולג בתשלום פיצוי לנפגע העבירה, ובכך נגרם לתובע נזק.

11. התובע מבקש כי בית המשפט יפסוק לו פיצויים בגין הרכיבים הבאים :-

- א. פיצוי על הפגיעה בסיכויי השבת הציוד
- ב. פיצוי על הפרת חובה חקוקה וביזוי בית המשפט.
- ג. פיצוי על עוגמת נפש.
- ד. פיצוי בגין מדיניות משפטית ראויה שכן המדינה הינה הגורם היעיל בפיזור הנזק.

בסיכומים התובע לא תחם את הסכומים, אולם בכתב התביעה המתוקן העמיד את הפיצוי בגין אובדן הסיכוי להשבת הציוד על 85,500 ₪ (כפי שהיה בכתב התביעה המקורי), וכן "פיצוי ללא הוכחת נזק בגין הפרת חובה חקוקה, עוגמת נפש, הטרטורים הרבים, התעמרות בתובע והרשלנות המפגיעה של הנתבעת כלפי התובע – 30,000 ₪" (סי' 69 ב. לכתב התביעה המתוקן).

משיקולי אגרה, השאיר התובע את התביעה על סך של 100,500 ₪ מבלי להבהיר באיזה רכיב הוא מפחית.

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"א 15-11-36754 פרחיה נ' מדינת ישראל

12. הנתבעת טוענת כי לא נפלו פגמים בעבודת המשטרה. לטענתה כאשר הוגשה התלונה היה זה כשלושה שבועות לאחר שהתובע כבר ידע שאין בחנות בבאר שבע דבר (מבלי שבדק את המצב בחנות בערד), וכי התובע לא הצליח להוכיח שבזמן הגשת התלונה היה רכוש שניתן היה למנוע את מכירתו. עוד טוענת המדינה, כי כאשר התובע הגיש את התלונה הוא קיבל לידי דף מידע שכלל אמצעים לברר את מצב התלונה ולכן היה ביכולתו לברר זאת בכל עת.

עוד מוסיפה המדינה כי החלטת רפ"ק בלבן הייתה במסגרת שיקול דעתו, ניתנה לאחר שנלקחו בחשבון השיקולים הרלוונטיים ואיזנה כראוי בין חלופי הזמן לבין חומרת המעשים והתאמת ההליך הפלילי לביור התלונה.

לאחר שהוגש ערר (שהתקבל) מבהירה המדינה כי נעשו ניסיונות לאתר את אולג שצלח בחודש נובמבר 2014. עוד מפנה המדינה לכך שגם לאחר החקירה התיק נסגר כאשר המלצת החוקר (אותה ניתן לראות בסיכום תיק החקירה, שהוגש כחלק מבקשה 8 ביום 21.7.16) הינה:-

"מאחר והמתלונן הגיש תלונה בחלופי שם וחצי עובדה שלא ניתן לאכוף את צו העיקול ובכך יש אשם תורם נכבד מצד המתלונן להצלחת אולג להוציא את הציוד מהעסק ללא מפריע. בנוסף, עניין העיקול קם מהחוב של אולג שהיה חייב ומאז הוצאת צו העיקול העניינים התקדמו בבית המשפט בהליך אזורי. לסגור את התיק – מאין עניין לציבור או ברשות מטפלת אחרת" (השיבוש במקור – י.ב.),

עמדה זו התקבלה על ידי עו"ד מימוני שרושם:-
"לאחר התייעצות מול ר' השלוחה ח.ע.צ."

לכן, טוענת המדינה, כי ניתן לראות שלמעשה גם לאחר החקירה אושרה אותה החלטה שניתנה על ידי רפ"ק בלבן.

13. עוד טוענת המדינה כי התובע לא הוכיח כי לו המשטרה הייתה חוקרת מתחילת הדרך, היה הדבר מסיע להציל את הרכוש, וכן היא טוענת לחסינות מכוח הוראות חוק הנזיקים האזרחיים (אחריות מדינה), התשי"ב – 1952.

עדות התובע:-

14. התובע נתן תצהיר עדות ראשית בו חזר על העובדות שפורטו לעיל (אליו צירף תיק מוצגים עב כרס). לטענתו, כפי שמופיע בתצהירו (ס' 5(ב) וכן סעיף 11), בסוף חודש מאי 2014 גילה כי החנות בבאר שבע סגורה כאשר כל הציוד הוצא ממנה, ועל כן ניגש ביום 11.6.14 למסור

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"א 15-11-36754 פרחיה נ' מדינת ישראל

תלונה במשטרה. התובע טען כי שווי הציוד המעוקל היה 171,604 ₪ וזאת בהתאם לקבלות שיש בידי מהתקופה בה היה מנהל החנות (סעיף 10 לתצהיר). התובע טען כי לתלונה שהגיש צירף מסמך בכתב שמפרט את השתלשלות העניינים (סעיף 12 לתצהיר, ראה נספח ד לכתב התביעה), לטענתו את דבר סגירת התיק גילה באקראי, כאשר הגיע לברר מה עלה בכל הקשור לתלונתו (סעיף 13 לתצהיר), ועל כן הגיש ביום 12.7.14 ערר (סעיף 14 לתצהיר, נספח ו לכתב התביעה).

לפי תצהיר התובע לאחר שהתקבל מכתבו של היועץ המשפטי של תחנת באר שבע, עו"ד שלום יפרח, אשר קיבל את הערר בו ציין בסעיף 4 כי "לאור חוסר הבהירות שבעדותך, ביקשתי לזמן לעדות מפורטת על מנת להבין את הליכים השונים שניהלת, ולקבלת הבהרות בנוגע לנכסים השונים אותם ציינת" (מכתב התשובה סומן נספח ז/2 לכתב התביעה) הוא פנה מיוזמתו למשטרה על מנת להשלים את הנדרש, ואולם כל פעם הושבו פניו ריקם (סעיף 14 (ב) לתצהיר התובע).

התובע מפרט כיצד המשיך ופנה לגורמים שונים, החל ממפקד המחוז ועד למבקר המדינה, וביום 21.7.15, קיבל ממבקר המדינה מכתב שנכתב אליו, על ידי עו"ד יפרח (מכתב שהתובע טוען כי לא קיבל מעולם), המכתב נושא את התאריך 12.2.15, ומתוקן ידנית ליום 9.11.14. במכתב נמסר כי נעשו מספר פעולות חקירה, כי אולג נחקר ביום 6.11.14 וכי באותו היום ניסו לאתר את התובע אולם לטענתו (נספח ט בתיק המוצגים).

15. מתיק החקירה עולה כי קיים מזכר מיום 21.8.14 לפיו נעשו ניסיונות ליצירת קשר עם אולג, הניסיון הבא תועד במזכר מיום 3.11.14 ולפיו באותו היום נעשו ניסיונות יצירת קשר עם אולג ואשתו, ובאותו היום (מזכר נוסף) אולג התקשר חזרה, ותואמה עימו חקירה ליום 6.11.14, התובע נחקר ביום 10.11.14 ואין כל מזכר מתי (אם בכלל) יצרו עימו קשר (נספח 1/ בתיק מוצגי התובע)

16. בתגובת מבקר המדינה לתובע מיום 16.2.15 (נספח יא לתיק מוצגי התובע) נטען כי מהמשטרה נמסר להם שהתובע נחקר פעם נוספת ביום 13.7.14, **עובדה שהתבררה כלא נכונה**. אכן בעקבות פניה של התובע בעניין זה (נספח יב לתיק מוצגי התובע), תיקנה המשטרה את תגובתה למבקר המדינה וציינה כי "לאחר קריאת החוקר את החומר בתיק ועיון במסמכים שהמצאת, נמצא כי אין צורך בגביית עדות ממך וניתן לחקור את החשוד" (נספח יג לתיק מוצגי התובע, סעיף 3).

17. התובע אישר בחקירתו כי עברו כשבועיים בין המועד שבו הבחין כי החנות סגורה והרכוש חסר, לבין הגשת התלונה (עמ' 12 לפרוטוקול שורה 1). לטענתו עבר במקום כאשר היה בדרכו לבנק על מנת למשוך כספים לאביו המנוח, אשר באותה העת היה מקבל קצבה מהביטוח הלאומי כל 28 לחודש (עמ' 12 לפרוטוקול שורות 11-13), התובע אישר כי לא ערך בדיקה

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"א 15-11-36754 פרחיה נ' מדינת ישראל

בחנות בערד (עמ' 12, שורה 29), התובע מאשר כי הוא ציפה שיוגש כתב אישום (עמ' 12, שורה 34). התובע טען כי שווי הציוד (לפי דברי אולג במהלך חקירת היכולת בבית המשפט המחוזי) הינו מעל 400,000 ₪, וכי הוא הפחית את גובה התביעה לפי מחצית מגובה החשבוניות שבידו (עמ' 15 לפרוטוקול, שורות 25-30).

עדויות הנתבעת:-

18. מטעם הנתבעת היחיד שנתן תצהיר עדות (ואף נחקר) הינו רפ"ק יצחק בלבן, אשר כיום הינו קצין אח"מ בתחנת דימונה, אולם בעת האירועים היה קצין חקירות בתחנת באר שבע. בתצהיר אישר רפ"ק בלבן כי הוא זה שקיבל את החלטת הסגירה הראשונה מיום 11.6.14 (יום הגשת התלונה). בהמשך התצהיר מפרט רפ"ק בלבן (בהסתמך על המזכרים בתיק) מספר פעולות שנעשו, אם כי בחקירתו אישר כי לא הוא היה החוקר שטיפל בתיק אלא החוקר, רס"ר רפי אזרד, וכי למעשה עדותו מסתמכת על המסמכים בלבד (עמ' 17 לפרוטוקול, שורות 1-10).

19. למעשה עדותו של רפ"ק בלבן יכולה להתייחס רק להחלטה שלו לסגור את התיק ביום הגשת התלונה. רפ"ק בלבן הבהיר כי המשטרה הינה גוף מוגבל באמצעים (עמ' 17, שורות 23-24) וכי ישנו תיעדוף (עמ' 17, שורה 26). לטענתו עבירות של רצח, שוד, אונס, אלמ"ב, פריצה לרכבים, פריצה לדירות וכד' קודמות לעבירה של הכשלת עיקול (עמ' 17, שורות 30-33). עוד טען כי אין קווי הנחיה ברורים מתי יש לסגור תלונות ללא חקירה ומתי לא (עמ' 18 לפרוטוקול, שורות 3-4).

20. כאשר נדרש רפ"ק בלבן להבהיר איזה סעד אזרחי חלופי עמד לתובע, הסעד שבגינו החליט לסגור את התיק השיב:-

"יכל לבקש דיספוזיציה של הרכוש כולל הפקדות וערבויות שהרכוש לא יימכר. יכל לבקש הקפאת חשבונות הבנק שלו, יכל לבקש איסור יציאה מהארץ, אלף ואחד דברים כדי שהרכוש ולהבטיח שהרכוש לא יימכר. התלונה הוגשה שנה וחצי ממועד העיקול. כשאני מסתכל על התיק מה שמניע אותי האם התיק הזה בסופו של דבר שיגיע לתביעות ויוגש כתב אישום האם זה ישרת את האינטרס של המתלונן, האם הציוד וחזר אליו, ולאור הזמנים הארוכים בין מועד העיקול לבין התלונה, מצאתי, שקלתי שהתלונה לא תועיל למתלונן ולמדינה בכך שיוגש כתב אישום. לטענתי הוא יכל לפנות לבית המשפט" (עמ' 18 לפרוטוקול, שורות 7-13)

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"א 15-11-36754 פרחיה נ' מדינת ישראל

21. רפ"ק בלבן חזר והדגיש כי מאחר וחקירת אולג לא הייתה עוזרת לתובע להחזיר את הרכוש, הוא החליט לסגור את התיק (עמ' 20 לפרוטוקול, שורות 19-16), החוקר אישר כי הוא מכיר את העבירה של הכשלת עיקול לפי סעיף 264 לחוק העונשין (עמ' 21 לפרוטוקול, שורות 4-3) אך לא זוכר אם אי פעם המליץ להגיש כתב אישום בגינה (עמ' 21 לפרוטוקול, שורות 6-5). לטענתו היה ניתן לטפל בתיק רק אם היה התובע מתייצב כל יום בחנות לוודא שהרכוש שם, וביום שהרכוש נעלם היה מגיש תלונה (עמ' 21 לפרוטוקול, שורות 16-15).

22. יצויין כי המדינה נמנעה מלהעיד את החוקר שבפועל חקר את התיק (רס"ר אזורד), את היועץ המשפטי של תחנת באר שבע, עו"ד שלום יפרח, אשר מולו התנהל התובע לאחר הגשת הערר ואשר הגיש תצהיר לבית המשפט העליון ואת התגובות למבקר המדינה וכן את עו"ד אלי מימוני, התובע המשטרתי אשר קיבל את ההחלטה לסגור את התיק בסופו של דבר.

התובע בעצמו ביקש לזמן אותם אולם לאור התנגדות המדינה ניתנה החלטה, בפרוטוקול הדיון מיום 29.11.18, על ידי המותב הקודם, שהם לא יזומנו.

לגופו של עניין:-

23. בפתח הדברים נציין כי למרות שבסופו של דבר מדובר בתביעה שהיקפה לא רב, ואשר העובדות בה אינן שנויות במחלוקת, הרי שכמות הבקשות, המסמכים והטענות בתיק זה היו ביחס לא ישיר לכך, אולם לצורך ההכרעה אין להיזקק לכל זה.

24. התביעה שבפני הינה תביעה לפיצוי בגין נזק, סעיף 2 לפקודת הנזיקין [נוסח חדש] מגדיר נזק כ:- "אבדן חיים, אבדן נכס, נוחות, רווחה גופנית או שם-טוב, או חיסור מהם, וכל אבדן או חיסור כיוצאים באלה". בע"א 243/83 עיריית ירושלים נ' אלי גורדון, פד"י לט (1) 113 (11.2.85) (להלן:- "עניין גורדון") הובהר כי הגדרה זו כוללת גם נזק שאינו רכוש.

25. בכתב התביעה מבוקש פיצוי בגין שני דברים נפרדים. האחד, הינו בגין דרך טיפול המשטרה בתלונה החל מסגירתה מיד לאחר הגשתה, השיהוי בחקירה (לאחר שהערר התקבל) עד לסגירת החקירה ללא העמדה לדין של אולג. השני, הינו התנהלות המשטרה אל מול פניות התובע למבקר המדינה ולמפקד המחוז.

בעוד שבכל הקשור לטיפול המשטרה בתלונה הנזק הנטען הינו נזק ממוני וכן נזק לא ממוני, בכל המענה למבקר המדינה הנזק הינו נזק לא ממוני בלבד.

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"א 15-11-36754 פרחיה נ' מדינת ישראל

26. בע"א 1678/01 מ"י נ' משה וייס ואח', פד"י נ"ח (5) 167 (2.6.04) (להלן: - "עניין וייס") דן בית המשפט העליון באחריות המשטרה בכל הקשור לטיפול בתלונות שמוגשות בגין חשד למעשים פליליים. פסק הדין העיקרי נכתב על ידי כב' השופטת (בדימוס) דורנר, כאשר יתר שופטי ההרכב הצטרפו אליו, תוך כדי הבעת הסתייגויות שונות.

א. כב' השופטת (בדימוס) דורנר מבהירה כי הגישה ולפיה השלטון חסין מאחריות בנזיקין נדחתה כבר בעניין גורדון לעיל, האחריות מוטלת על המשטרה הן בביצוע רשלני אקטיבי והן במחדל רשלני (שם, עמ' 180). היא קובעת כי המשטרה הינה גוף ביצועי שמשאביו מוגבלים, ועל כן שומה עליו לקבוע סדרי עדיפויות וקדימויות, כאשר יש למשטרה שיקול דעת רחב לשם כך (שם, עמ' 181).

ב. בפועל קובעת כב' השופטת (בדימוס) דורנר כי חובת המשטרה לטפל בתלונות נובעת הן מהוראות חוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב – 1982 והן מהוראות חוק יסוד כבוד האדם וחירותו וכי "בעצם הגשת התלונה "מתקרבים" המתלוננים אל המשטרה והופכים את חובתה הכללית לחובה קונקרטית כלפיהם. אומנם, למשטרה נתון שיקול-דעת רחב בדבר אופן הטיפול; בידי המשטרה המומחיות הנדרשת להחליט על קו הפעולה מהתאים, אלא שאין הדין מותיר למשטרה שיקול-דעת בדבר עצם הטיפול בתלונה. המשטרה אינה רשאית להתעלם כליל מתלונה, וכאמור, החלטתה שלא לחקור צריכה להתקבל מתוך שיקול-דעת ולהיות מנומקת" (שם, 185, ההדגשה במקור – י.ב.).

ג. ועדיין מדגישה כב' השופטת (בדימוס) דורנר כי לא כל תלונה תצדיק פעולת חקירה אקטיבית וכי "בהתאם לכך, לא בנקל יתערב בית-המשפט בהחלטותיה המקצועיות של המשטרה לפעול או להימנע לפעול תוך שיכבד את מתחם שיקול-הדעת הנתון לה ויעמיד לנגד עיניו את החששות והסיכונים מהתערבות יתרה" (שם, 185).

27. כב' השופט גרוניס הצטרף לפסק הדין לאור המסכת העובדתית שנפרסה בעניין וייס (שכללה תלונות רבות על פני שנים שלא טופלו, בין היתר עקב מעורבות פוליטית).

28. כב' השופטת נאור הצטרפה כאשר היא מזהירה כי "ככלל, עלינו להיזהר ולהישמר לבד נהפוך את "כיסה העמוק" של המדינה תחליף לפיצוי הנפגע על ידי המעוולים או העבריינים ה"אמיתיים" (שם, 189). אולם, לאור הנסיבות המיוחדות של המקרה (והעדרם של עדים או מסמכים) היא מצטרפת לפסק הדין של כב' השופטת (בדימוס) דורנר.

29. כב' השופט ריבלין הצטרף גם הוא לפסק הדין של כב' השופטת (בדימוס) דורנר וכן להערה של כב' השופטת נאור, והוסיף כי: - "אכן, כל אזרח חש, ובצדק מבחינתו, כי עניינו שלו

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"א 15-11-36754 פרחיה נ' מדינת ישראל

מצדיק טיפול כולל, מלא ומיידי מצד המשטרה, אולם כידוע, לא תמיד ניתן לספק שירות אופטימלי שכזה, ובכגון דא קביעת סדרי עדיפויות היא הכרח בל יגונה. ומכאן הצורך להישמר פן ההפסד הכרוך בפתיחת פתח רחב להטלת אחריות בנזיקין על המשטרה יעלה על הרווח. זאת ועוד, אין ספק כי ברגיל ייטה בית-המשפט לכבד את שיקול-הדעת המקצועי של אנשי המשטרה" (שם, 191). בסיום דבריו הוא מדגיש כי לאור נסיבותיו המיוחדות של ענין וייס הוא מסכים עם כב' השופטת (בדימוס) דורנר.

30. כב' השופטת חיות מדגישה כי מבחן התוצאה אינו אמור להכריע את הכף שכן "ייתכנו מקרים שבהם תקיים הרשות את החובות המוטלות עליה במידה ראויה, בשקידה ובקפדנות בלא שמאמצים אלו יניבו את התוצאות הרצויות. באותם המקרים אין מקום להטיל על הרשות אחריות לנזקים, אם נגרמו כאלה". (שם, 192).

31. ניתן לראות אם כן, שבעניין וייס קבע בית המשפט העליון כי יתכנו מקרים בהם תחויב המדינה בנזיקין עקב דרך הטיפול והחקירה בתלונות, ועדיין זהו החריג, שנכון למקרים קיצוניים ולא הכלל.

32. בבג"צ 3358/18 ד"ר נמרוד בייר נ' משטרת ישראל ואח' (7.5.19) הבהיר בית המשפט העליון כי התערבות של בית המשפט בהחלטה של הרשות החוקרת הינה רק במקרים קיצוניים, כאשר ההחלטות נגועות בחוסר סבירות קיצוני או בעיוות מהותי.

אומנם, אין מדובר בעתירה להורות על העמדה לדין או להתחיל בחקירה, אולם כאשר מבקש התובע פיצוי על ההחלטה יש לבחון האם היא הייתה בתוך מתחם הסבירות.

33. כאמור, התובע הגיע ביום 11.6.14 להגיש תלונה, כבר באותו היום מחליטה המשטרה שלא לחקור את התלונה ולסגור את התיק עקב חוסר עניין לציבור (החלטתו של רפ"ק בלבן), התובע מגיש ערר ביום 12.7.14, הערר מתקבל ובעקבותיו החקירה מתחדשת. רק ביום 6.11.14 נחקר אולג ולאחר חקירה של התובע מחליטים שלא להגיש כתב אישום.

34. מספר עובדות אינן שנויות במחלוקת:-

א. צו העיקול הוטל כדין.

ב. אולג היה מודע לצו העיקול (כפי שהוא מסר בהודעתו).

ג. אולג הכשיל ביוזעין את צו העיקול, כפי שהוא מציין בעדותו:-

"ש. אתה מבין שבכך שמכרת את הציוד אתה מכשיל את העיקול

שניתן ע"י בית המשפט?

ת. כן אני מבין.

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"א 15-11-36754 פרחיה נ' מדינת ישראל

ש. אז למה מכרת?

ת. כי היה לי חובות. ולא רציתי בלגאן עם ערבים וגם שילמתי לאמא שלו את החוב". (שורות 39-42 להודעת אולג במשטרה, עמ' 67-69 לתיק מוצגי התובע).

ד. כאשר הגיע התובע להגיש את התלונה ביום 11.6.14, הוא ידע כבר שבועיים קודם לכן שהחנות סגורה ללא ציוד, בפועל אין לנו ידיעה מתי נלקח משם הציוד, אולם לפי הודעתו של אולג במשטרה (שם, שורה 7) החנות נסגרה כבר בדצמבר.

35. כפי שמציינת כב' השופטת נאור בעניין וייס, כל אזרח סבור שעניינו הינו הדחוף והמיידי ומחייב טיפול על אתר, ולא כך היא. כאשר התובע מגיש את התלונה במשטרה, המעשה כבר נעשה, העיקול כבר הוכשל, ועל כן לא היה מקום לקיים חקירה מיידית, שכן הסוסים כבר ברחו מהאורווה.

בעצם העובדה שאולג נחקר בחודש נובמבר לא היה כדי לגרום נזק או לפגום בחקירה.

36. יתרה מזאת, בכדי שבית המשפט יקבע כי על המדינה לפצות את התובע בגין נזקים שנגרמו לו, לטענתו, בכך שלא יכול היה לממש את הרכוש המעוקל, על התובע לצלוח מספר משוכות, שהוא כושל בהן:-

א. ראשית, עליו להראות כי ככל שבמועד הגשת התלונה הייתה המשטרה ניגשת למקום, היה רכוש שניתן היה להציל – התובע לא צולח משוכה זו שכן שעה שהגיש את התלונה במשטרה, היה ברור לו משך שבועיים שהחנות בבאר שבע סגורה וכי הציוד אינו שם (לגבי החנות בערד הוא כלל לא בדק).

ב. שנית, עליו להראות מה שווי הציוד שהיה בחנות – התובע לא הגיש כל חוות דעת שמאית לגבי שווי המימוש של הרכוש באותה העת, ושווי הקניה שלו (כפי שעולה מהחשבוניות שצירף) אינו יכול להוות ראיה לכך ועל כן גם בזה כשל התובע.

ג. שלישית, על התובע להראות כי אם אכן היה נתפס הרכוש וממומש, היה בכך כדי לכסות את החוב שלו. בהקשר זה יש להדגיש כי אנו לא יודעים מה מצבת החובות של התובע, האם לתובע הייתה זכות קדימה על נושים אחרים והאם אכן מימוש הרכוש היה מגיע לכיסי התובע או לכיסי נושים אחרים בזכות קדימה.

37. די למעשה בכך שהתובע המתין שבועיים עד להגשת התלונה כדי להכשיל את תביעתו בכל הקשור לנזקים שנגרמו לו כתוצאה מכך שלא יכול היה לממש את העיקול, ועל כן יש לדחות

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"א 15-11-36754 פרחיה נ' מדינת ישראל

את התביעה בכל הקשור לנזק הישיר שנגרם לו (לטענתו), מבלי להיזקק כלל לשאלת הרשלנות של המשטרה (אם בכלל), למשך הטיפול בתלונה ודרך הטיפול בה.

38. גם בכל הקשור לעצם העובדה שלא הוגש כתב אישום, למרות שאולג הודה בגלוי בכך שהכשיל את העיקול, אין מקום לפסוק פיצוי לתובע:-

א. השיקולים להגשת כתב אישום הינם שיקולים מנהליים, של התביעות. הדרך להשיג על החלטה זו הינה בהגשת ערר. התובע לא עשה כן.

ב. התובע טוען כי לא עשה כן שכן נודע לו על דבר הסגירה מאוחר מדי, וזאת על פי יעוץ משפט שקיבל.

ג. אם יפסוק בית המשפט פיצוי בכל מקום שבו לא הוגש כתב אישום, רק מאחר והנפגע מצפה שיוגש כתב אישום, הרי שנשמוט את הקרקע מתחת לעילת הסגירה של "חוסר עניין לציבור". המשטרה הפעילה שיקול דעת והדרך הנכונה לתקוף זאת היתה בהגשת ערר ולא בתביעה נזיקית. יש להיזהר גם ממצב שבו עקב החשש מתביעות כגון זו, תגיש המשטרה כתבי אישום שלא לצורך.

ד. מבחינת התנהלות המשטרה והחלטותיה (בכל הקשור לחקירה ולהעמדה לדין), לא עולה כי פעולות המשטרה היו נגועות בחוסר סבירות קיצוני או עיוות מהותי. אכן היה מקום לברר את התלונה ולא לסגור אותה על אתר, ובפועל התקבל הערר. מרגע שנחקרה התלונה והוחלט לסגור אותה, המשטרה פעלה בהתאם לנדרש.

39. יתרה מזאת, גם אם היה מוגש כתב אישום, לא היה בו כדי להואיל לתובע להקטין את נזקיו. אין לקבל את הטענה של התובע לפיו ככל שהיה מוגש כתב אישום היה מחוייב אולג לשלם פיצוי (או לכל הפחות מציע לשלם פיצוי לתובע, כדי להפחית את העונש), זו אינה מטרתו של ההליך הפלילי ואין זו מטרת הענישה.

40. מכל האמור לעיל, דין התביעה בגין דרך הטיפול של המשטרה בתלונה להידחות.

האם זכאי התובע לפיצוי כתוצאה מדרך התנהלות המשטרה בכל הקשור לפנייתו השונות?

41. ביום 20.8.14 פנה התובע אל מפקד מרחב נגב והלין שלמרות שנמסר לו (לאחר שהערר שהגיש התקבל) כי עליו למסור עדות השלמה הוא טרם זומן (נספח ז/1 לתיק המוצגים), ביום 25.8.14 עונה לו עו"ד שלום יפרח כי "לאור חוסר הבהירות שבעדותך, ביקשתי לזמן לעדות מפורטת על מנת להבין את ההליכים השונים שניהלת, ולקבל הבהרות בנוגע לנכסים השונים אותם ציינת" (נספח ז/2 לתיק המוצגים).

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"א 15-11-36754 פרחיה נ' מדינת ישראל

42. ביום 2.11.14 פנה התובע בשנית, הפעם לפקד מחוז נגב והליך מדוע למרות פניות שלו למשטרה הוא טרם זומן לחקירה (נספח ח' לכתב התביעה). תשובת עו"ד שלום יפרח (אשר כאמור התאריך עליה הינו 12.2.15 והוא תוקן ידנית ל-9.11.14) הינה כי "בתיק החקירה בוצעו מספר פעולות חקירה על מנת לאתר את החשוד בתיק. וביום 6.11.14 החשוד נחקר" (נספח ט לכתב התביעה).
43. במקביל ביום 2.11.14 פנה התובע אל מבקר המדינה (נספח י' לכתב התביעה). ביום 16.2.15 עונה לו עו"ד יעל אופן-קולה (ממשרד מבקר המדינה), וציינה כי מעיון ביומן החקירות עולה שנגבתה ממנו עדות נוספת ביום 13.7.14, כי כל פניותיו נענו וכי "עולה כי במועד פנייתך אלינו ביום 2.11.14 כבר נגבתה ממך הודעה נוספת, אך החשוד נחקר רק מספר ימים לאחר פנייתך" (נספח יא' לכתב התביעה).
44. התובע משיב בכתב ביום 21.2.15 ומבהיר כי לא קיבל את תשובות עו"ד יפרח, כי מעולם לא נגבתה ממנו עדות מיום הגשת התלונה ועד ליום 10.11.14 ובוודאי שלא ביום 13.7.14 (נספח יב' לכתב התביעה). במענה מיום 12.7.15 שנכתב ע"י עו"ד שרון – סיגל רוטקוביץ מצויין כי היא ערכה פגישה עם הגורמים הרלוונטיים במשטרת באר שבע, הפעם לא מצוין כי נגבתה ממנו הודעה ביום 13.7.14, כן מצוין כי מעיון חוזר הוחלט שלא לגבות ממנו עדות הברה טרם חקירת החשוד (נספח יג' לתביעה).
45. במענה לשאלון שנשלח (שאלה 11) מתחמק עו"ד יפרח מלאשר כי בפועל לא נגבתה עדות נוספת מהתובע, כפי שנמסר למבקר המדינה (ראה נספח יז/ לתצהיר התובע). עיון בתיק החקירה עצמו גם מגלה כי אין התאמה בין התשובות שניתנו על ידי עו"ד יפרח לבין המציאות :-
- א. לא נעשו "מספר" ניסיונות ליצור קשר עם אולג, נעשה ניסיון אחד ביום 21.8.14 (יום לאחר הפניה למפקד המרחב) וניסיון שני ביום 3.11.14 (יום לאחר הפניה למפקד המחוז). – ראה עמודים 63-61 לתיק המוצגים.
- ב. לא נגבתה כל הודעה נוספת מהתובע, עד לחקירתו בעקבות תלונת יבגני.
46. בע"א 1081/00 אבנעל חברה להפצה בע"מ ואח' נ' מדינת ישראל ואח', פד"י נט (5) 193 (17.1.05) (להלן: "עניין אבנעל") דן בית המשפט העליון בשאלה מתי זכאי פלוני לפיצויים בשל התנהלות פגומה של רשות מנהלית. כב' הנשיא א. ברק (כתוארו דאז) קובע במפורש כי "כאשר פרט פלוני בא במגע עם רשות מנהלית ועובדיה בעניין הנוגע לו, הוא זכאי ליחס ענייני והוגן. כאשר חובה זו מופרת, וכאשר ניתנת הנמקה שגויה תוך שלילת זכות הטיעון, עשוי להיגרם לו נזק רכושי בר פיצוי בנזיקין" (שם, 205). כאשר בית המשפט מבהיר כי גם נזק לא רכושי הינו בר פיצוי (שם, עמ' 204).

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"א 15-11-36754 פרחיה נ' מדינת ישראל

באשר לגובה הפיצוי מבהיר בית המשפט כי יש לקבוע אותו ביחס לנזק הרכושי שנגרם (שם, עמ' 206).

47. התנהלות המדינה וההנמקות שקיבל התובע לאורך כל הדרך מהמשטרה, מצדיקות מתן פיצוי :-

א. החלטת הסגירה הראשונה הייתה שגויה ונובעת מחוסר הבנה מהותי את המצב, שכן לתובע לא עמד סעד אזרחי (הרי העיקול נועד לעזור ולקיים את הסעד האזרחי).

ב. כאשר עו"ד יפרח מקבל את הערר (כפי שהיה צריך), הוא מבהיר לתובע כי הבעיה הייתה בו, שכן עדותו דורשת הבהרה (ומכאן אתה למד כי הוא מנסה להבהיר מדוע רפ"ק בלבן טעה ולא הבין), אבל, הפלא ופלא לפתע הכל מובן ולא נדרשת הבהרה נוספת (שכן בפועל מעולם היא לא נדרשה).

ג. כל פעם שהתובע פונה באופן יזום אל מפקד המרחב ומפקד המחוז, אזי נזכר החוקר לנסות לאתר את אולג, מנגד בתגובות טוענים שנעשו "ניסיונות" שלא נעשו. במקום לתת תשובה מתאימה מנסים לסובב את התובע בכחש.

ד. גם התשובות למבקר המדינה שגויות, מפנים לפעולות חקירה שלא נעשו, עד שלבסוף כאשר מגיעה נציגת המבקר למשטרה מתברר כי לא כך היה הדבר.

48. התנהלות זו של המשטרה מקוממת, בייחוד שלמשטרה היו תשובות טובות ונכונות, שהתבררו במהלך הדיונים, אולם במקום לתת אותן, העדיפה המשטרה לתת תשובות שגויות. **התנהלות זו מצדיקה פסיקת פיצוי.**

49. מנגד, הפיצוי הראוי צריך להיות ביחס ישיר לנזק הרכושי (כפי שנפסק בעניין אבנעל המוזכר לעיל), ובענייננו לא נגרם נזק רכושי. לפיכך אני מעמיד את הפיצוי, על דרך האומדן, על סך של 5,000 ₪.

לסיכום

התביעה בגין הנזקים שנגרמו לתובע, שלא יכול לממש את העיקול נדחית. התביעה בגין הנזק הלא ממוני מתקבלת ואני מעמיד את הפיצוי על 5,000 ₪.

בכל הקשור להוצאות משפט, מאחר והתובע ייצג את עצמו איני עושה צו לתשלום שכר טרחת עו"ד, בכל הקשור להוצאות יש לקחת בחשבון את ההפרש בין הסכום הנתבע לבין הסעד הסופי, את התנהלות הצדדים אשר העמיסו על בית המשפט שלא לצורך, ועל כן מצאתי לנכון לחייב את המדינה בהחזר האגרה ששולמה וכן בתשלום הוצאות בסך כולל של 5,000 ₪.

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"א 15-11-36754 פרחיה נ' מדינת ישראל

המזכירות תשלח את פסק הדין בדואר רשום עם אישור מסירה לצדדים

ניתן להגיש ערעור לבית המשפט המחוזי תוך 45 יום.

ניתן היום, כ"ג שבט תש"פ, 18 פברואר 2020, בהעדר הצדדים.

יורם ברוזה, שופט, סגן הנשיא